

Čelendž sistem – prvi put u Srbiji

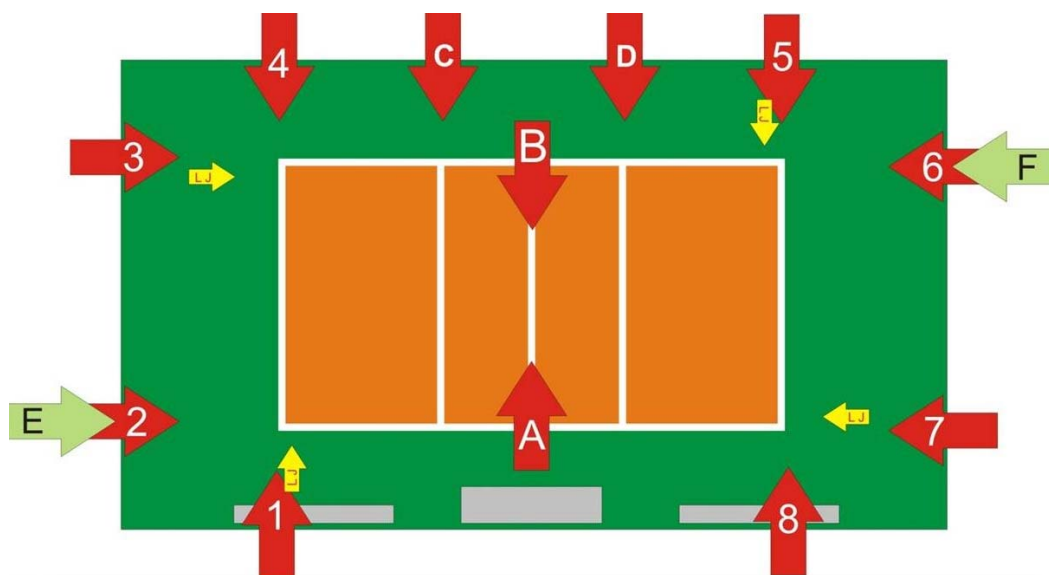
Mogli smo da pročitamo u izveštaju kolege Stanka Jelisića od pre otprilike mesec dana, da će se na svim utakmicama FIVB Svetske lige 2014 u Srbiji koristiti čelendž sistem. Tako je i bilo 30. i 31. maja u Nišu na mečevima naše reprezentacije protiv Rusije. Đorđe Stevanović, Stanko i ja iskoristili smo dolazak kolega iz Italije, koji ovaj sistem već uveliko koriste na utakmicama italijanske Serije A, da prođemo obuku korišćenja, ali i da da budemo glavni operateri na obe utakmice.

Italijansku delegaciju su činili Fabricio Rosini, koji je pored svojih mnogobrojnih funkcija, potpredsednik italijanske lige i menadžer projekta njihovog čelendž sistema; Gabriele Pirusio, jedan od glavnih operatera i implementatora celog sistema i Emanuele Čele, menadžer prodaje kompanije Data Project, koja je razvila ceo sistem.

Emanuele, Gabrijele, Stanko, ja i Đole

Na prvom sastanku sa njima, upoznali su nas sa opremom i softverom koji se koristi i objasnili nam da je za instaliranje celog sistema dobro uvežbanj ekipi potrebno oko 2-3 sata, ali predostrožnosti radi, saradnje sa TV ekipom, faktora iznenađenja ili da nešto ne ide po planu, dogovorili smo se da instalaciju započnemo u 8 ujutru. Ostali smo ceo dan u sali, jer smo kao početnici morali da zapitkujemo Italijane za sve što nam nije bilo jasno. Saradnja sa kolegama iz Italije je bila zaista fantastična tokom celog boravka u Nišu i bili su spremni u svakom trenutku da pruže objašnjenje na sva naša pitanja vezana za način upotrebe sistema i prenesu nam svoje iskustvo vezano za bilo koju nepredviđenu situaciju koja im se desila, a mi smo se trudili da ih baš dobro ispitamo.

Ceo sistem čini 16 kamera: 8 kamera koje snimaju granične linije terena (po dve na svakoj liniji), 2 kamere na stubovima koje snimaju gornji deo mreže (A i B), 2 kamere uperene u antene iz pravca bočnih linija (E i F), 2 kamere zadužene za linije napada (C i D), 1 kamera koja pokriva ceo teren, otprilike iz pravca glavne televizijske kamere i jedna kamera koja snima semafor. U pitanju su brze, IP kamere koje prave 180 frejmova u sekundi, iliti po jedan frejm na svakih 5 milisekundi. Kamere koje prate bočne linije i linije napada prčvršćene su za reklamni zid koji se nalazi oko terena, izuzev kamera 1 i 8 koje stoje na posebnim stalcima pored klupa za rezervne igrače.

Kolege iz Niša, Bratislav Dimitrijević, Mirko Vulović, Milan Miladinović, Vuk Jovanović i Mario Đorđević, kao linijske sudije, sve vreme su bili izloženi nemilosrdnom oku kamere. Oni su zauzeli svoje pozicije, nekih 30 cm u stranu od svojih linija (složili smo se da je bolje da stanu sa spoljne strane, nego sa unutrašnje kako je prikazano na slici) kako ne bi zaklanjali kamere 1,3,5 i 7. Pored toga svih devet setova uspevali su da isprate loptu u blizini svojih linija, a čelendž zahtevi su samo potvrđivali njihove odluke.

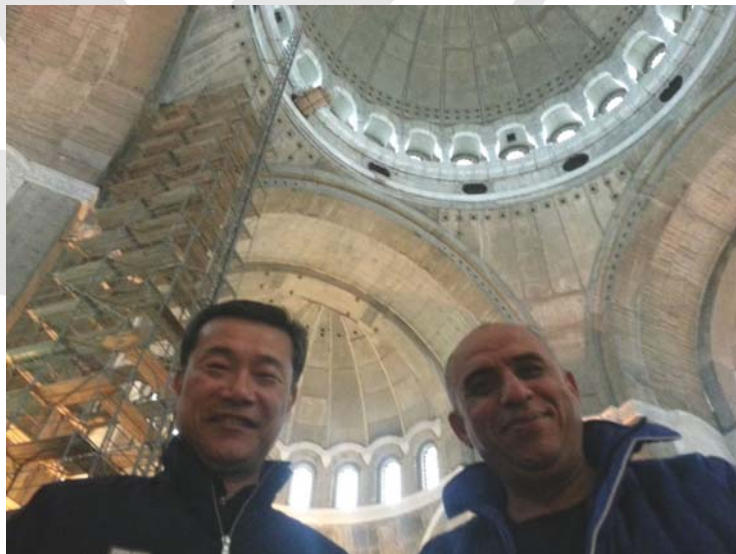
Što se tiče pravila igre i upotrebe Čelendž sistema, svaka ekipa ima pravo na dve neuspešne upotrebe čelendža po setu i na neograničen broj uspešnih zahteva (kada posle pregledavanja snimka sudija menja odluku u njihovu korist) i to: za proveru dodira lopte sa podom u blizini linije (dobra/aut), za proveru kontakta igrača sa mrežom ili sa antenom, kontakt lopte sa antenom i za proveru prestupa igrača zadnje linije na liniji napada ili proveru pozicije stopala libera, koji je podigao loptu prstima, a njegov saigrač izveo udarac u napad dok je lopta bila celim obimom iznad gornje sajle. Takođe, prvi sudija ima pravo da zatraži proveru bilo čega navedenog ako nije siguran, ali samo kad je u pitanju set ili meč lopta.

Prikaz slike svake kamere na našem monitoru

Naš zadatak za vreme utakmice kao operatera bio je da nakon zatraženog čelendža od strane trenera, preotamo snimak drugom sudiji i pružimo mu najbolji mogući ugao za uvid situacije zbog koje je čelendž zatražen. Nakon toga, drugi sudija odlazi nazad do terena i donosi odluku, a mi u saradnji sa RTS-om „puštamo“ spornu situaciju u direkran prenos, kao i na veliki video bim u hali „Čair“. Na stolici prvog sudije je pričvršćen jedan manji monitor, na kojem i on jasno može da pregleda sporni momenat.

Zbog svega ovoga, čiste slike i brzine predstavljanja pravog kadra drugom sudiji i gledaocima, morali smo sve vreme da budemo na visini zadatka. Sa sudijskim parom - Japanac Tano, sudio u Londonu kao drugi sudija muško finale, i Egipćanin Valid - imali smo odličnu saradnju na obe utakmice.

Dešavalo se da se zbog udarca lopte ili igrača koji juri da stigne loptu koja ide u aut neka kamera sasvim malo poremeti, ali da slika koju prikazuje „pobegne“ daleko od linije. U takvim situacijama, trudili smo se da brzo intervenišemo, koristeći toki-voki, kako bismo imali najbolji ugao već za sledeći poen.

Đole i Stanko nameštaju monitor za prvog sudiju

U prvoj utakmici, nakon dva seta bez i jednog zahteva, činilo se da je sve „jasno kao dan“ i da nema spornih momenata koje treba proveriti. A onda su treneri i igrači sa obe strane krenuli da negoduju na sudijske odluke i ubrzo je bilo mnogo posla za naš tim. Prvi su se oglasili Rusi, nakon jedne paralele Uroša Kovačevića, smatrajući da lopta nije dodirнула bočnu liniju. Odmah smo pružili drugom sudiji uvid na odgovarajući kadar i srećom po nas, nisu bili u pravu. Kasnije su zatražena još dva čelendža za dodir mreže i oba su bila u našu korist, na opšte oduševljenje niške publike. U toku jedne akcije u prvom setu, ruski libero je pokušao da dohvati loptu „suvanjem“ po podu i na taj način je ostavi u igri. Naši su smatrali da je lopta tom prilikom dodirнула pod i zatražili čelendž i proveru ove situacije, međutim, kako ova situacija nije propisana pravilima o upotrebi čelendža, s obzirom na to da sudija nije dosudio kraj nadigravanja nego je igra nastavljena, rezultat je bio opomena za odugovlačenje. Na kraju utakmice, kada smo eksportovali sve fajlove, uspeli smo da uhvatimo sporni momenat na kameri koja prati liniju napada, pošto je akcija odigrana u njenoj blizini i jasno videli da je... to samo mi znamo. Posle nam je Fabricio objasnio kako takva situacija ne može biti predmet čelendža, jer brze kamere prate samo uzan deo oko spoljnih linija i oko linije napada, pa nije moguće imati spremnu sliku za ceo teren. Na drugoj utakmici, čelendž je dodelilio početni poen. Na rezultatu 0:0, Lisinac je poslao loptu pravo u bočnu liniju, ali su sudije dosudile aut. Na zahtev ekipe Srbije, premotali smo akciju do momenta kontakta lopte sa podom i sudije su promenile odluku u našu korist. Posle prve utakmice, treneri su bili bolje upoznati za mogućnostima koje nudi naš sistem, pa su se sve manje ustručavali, a sve češće tražili čelendž.

Posle druge utakmice

Nakon druge utakmice, sudije su nam zahvalile na saradnji i čestitali nam na „uhvaćenim“ svim spornim momentima, ali sutradan smo od strane kolega iz Italije primili najiskrenije čestitke za brzinu i kvalitet obavljenog posla, tvrdeći da smo u situacijama popravki kamera nakon njihovog pomeranja bili efikasniji i od italijanskih operatera. Što se mene tiče, imao sam jedno jako lepo iskustvo, sa kombinacijom najbolje odbojke i savremene tehnike i mislim je čelendž ekipa spremna da dočeka ekipu Bugarske krajem meseca. Hvala na izdvojenom vremenu, do sledećeg čitanja,

Uroš Milinković

P.S:

Nije Uroš, koji je ovaj tekst slao na saglasnost Stanku, odao tajnu da je omiljena tačka oslonca u pojedinim momentima tokom utakmice za našeg dr Ljubana bila upravo čelendž-kamera, pa su momci morali dodatno da interвениšu - nije poznato da li je to Doktor radio s namerom ili ne... Takođe, nije pomenuto ni to da su Italijani bili oduševljeni našim čelendž-momcima i da su poželeli da ih povedu sa sobom u Italiju i pokazuju kao uzor kao treba raditi. Bilo je tu još koječega, ali...

Čelendž sistem – prvi put u Srbiji

Najnoviji, laki softverski paketi